

Luboš Y. Kolářek

ČESKÉ ZEMĚ ROZMARNÉ I KRUTÉ

Vyvrhelové a vyvrženci, zhýralci a vrahové aneb Vyvraždění Adamiťů

či démonický císařský levoboček a mnohé jiné excesy či úchylky od dobrých

mravů v českých dějinách se zvláštním přihlédnutím k jejich zavrženíhodným

aktérům i ubohým obětem

Luboš Y. Kolářek

ČESKÉ ZEMĚ ROZMARNÉ I KRUTÉ

Vyvrhelové a vyvrženci, zhýralci a vrahové aneb Vyvraždění Adamitů

či démonický císařský levoboček a mnohé jiné excesy či úchyvky od dobrých

mravů v českých dějinách se zvláštním přihlédnutím k jejich zavrženíhodným

aktérům i ubohým obětem

Motivy na přední straně obálky: nahá lazebnice (Bible Václava IV., cca 1390-1400); vyhnání Adama a Evy z Ráje (Bible Václava IV.); odznak Dračího řádu, založeného Zikmundem Lucemburským 1408 či 1409 (1430)

Motiv na zadní straně obálky: císař Zikmund zobrazený jako Slunce

Copyright © Luboš Y. Koláček, 2012

Editor: © Josef Pepson Snětivý, 2012

Cover & Layout: © Nakladatelství ČAS, Alena Laňková, 2012

© Nakladatelství ČAS, 2012

ISBN 978-80-7475-103-5

„Mnozí historici stále ještě tvrdí, že co není uvedeno v kronikách a starých listinách, co není jakkoliv doložitelně zaznamenáno, to se prý nestalo.

Zkusme o tom polemizovat. Vraťme se třeba do středověku: budu-li například druhorozeným synem svého otce-krále a na trůn pak, po jeho smrti a dle dobového práva, logicky nastoupí můj starší bratr, načež já ho ve své ambiciózní zahleděnosti zavraždím a sám se stanu králem, poběžím snad okamžitě za kronikářem a budu nahlas křičet něco takového?

„Zabil jsem svého bratra, abych se sám mohl stát králem! Zapiš to!“

Ale kdeže! To bych byl přece blázen! Naopak: budu se snažit svůj čin co nejvíce utajit... A takoví byli všichni ti, co žili před námi.

Nám, historikům stejně jako třeba autorům literatury faktu, tedy dnes nezbyvá než zkoumat utajená či subtilní fakta především za hranicemi onoho „zapsaného a doložitelného“, což je ostatně neobyčejné dobrodružství.

Ergo Vám teď sdělím svůj malý osobní citát:

„O každém můžeme vědět jen to, co si dohledáme – a domyslíme!“

Takto čtu jiné autory a staré kroniky, takto přemýšlím a zkoumám – a takto i píšu. Mohu tak být zároveň, zejména pak z psychologického hlediska, zcela relevantním, seriózním autorem, jenž nicméně ukáže více, než na co si troufne většina historiků, kteří – bohužel – raději opisují jeden od druhého a citují se navzájem. To je, mimochodem, škoda. I tak dnes naneštěstí vypadá takzvaná „věda“. Osobně doufám, že se tohle brzy změní...

Luboš Y. Koláček

Krvavé vyvraždění – zcela nahých – Adamitů v Čechách

Divoká řež, přízračně krvavá, kopírující snad až biblickou Apokalypsu, zuří právě teď v idylické krajině jihočeské říčky Nežárky. Píše se rok 1421 a dosud panuje vlahý začátek podzimu či ještě hodně pozdní „babí léto“, jež obvykle svádí spíše k unavenému lelkování. Zde se však děje cosi zcela opačného, fatálně dramatického, kdy se poněkud svérázní bojovníci – úplně nací muži i ženy – jako šílení a v zuřivém vzteku bezhlavě ohánějí nejrůznějšími sečnými zbraněmi. Jsou přece „nezranitelní“ a „nesmrtelní“, jak jim to slíbil jejich velekněz v rámci vizionářsky přejaté „Boží vůle“! I proto se teď bezhlavě vrhli na údernou jednotku skvěle vyzbrojených, elitních husitských bojovníků.

Neméně brutálně tu však na podivné naháče, kteří si říkají Adamité, zaútočil onen po zuby ozbrojený vojenský oddíl jejich

někdejších husitských spolubratří, kteří je – na příkaz svého nejvyššího hejtmana Žižky – přišli pobít. Na Nežárku dorazili z také prý „Bohem vyvoleného“ husitského města Tábor. Všechno je tu tedy „od Boha“ – a přitom všechno špatně! Jako by ten křesťanský Bůh toužil jenom po krvi a utrpení...

Bitva na Nežárce zuří úporně a neúprosně, jak už to chodívá při vyřizování náboženských účtů. Je to kdo s koho!

„Na naší straně je Duch svatý!“ křičí rozvzteklí Adamité, svérázní doboví sektáři, kteří prý přes volnou lásku a osobitě modlářství našli „pozemský Ráj“. Ten měli najít právě tady, na břehu české říčky Nežárky, ve svém nekonečně promiskuitním tábořišti. Jejich duchovní vůdci jim navíc vtloukli do hlav, že právě oni jsou – jako Bohem vyvolení – navěky již nesmrtelní, a tedy navíc aktuálně nezranitelní. Vrhají se proto do boje, aniž přitom jakkoliv chrání svá zcela nahá těla. Ta budou záhy pokryta záplavou krvavých ran.

„Co se to děje?“ zděsí se naháči. „My krvácíme...“

A také umírají... Co je jim platná jejich fanatická víra proti neúprosným přírodním pravidlům a zákonitostem, jež chtěli obejít přes vysněnou „boží“ magii...

Záhy už mnozí z těch poblouzněných naháčů končí na hromadě bezduchých mrtvol, neobvykle zkrvavených nahých těl, jimiž se po krátké chvíli, dík zručným táboritským zabijákům na řičících koních, pokrylo náměstíčko přepadeného adamitského „Ráje“. Ti, kteří snad přežili, budou už za chvíli do jednoho upáleni, tedy až na jednoho. Ale to jsme začali tak trochu od konce...

Pravdou je, že kauza „Adamité“ patří mezi nejbarvitější příběhy v pestrých, dramatických a vůbec nebývale krvavých dě-

jinách českého husitského hnutí. Nesporně právem tedy tento příběh uvádí naši publikaci, zaměřenou na nejružnější dobové „vyvrhele“ a zejména pak na úchylky vůči takzvaným „dobrým mravům“ v Českých zemích.

A to přitom adamitská sekta, která se vyloučila z hlavního proudu, „oficiálně“ působila na dolním toku Nežárky pouhých pár týdnů. „Do nebe volající“ neřestnost jejich soužití, spolu s děsivými vražednými praktikami „misijních“ výprav do okolí, vyvolaly obecné zděšení. A posléze též masivní odpor zdejších obecně „normálních“ komunit. Autentické zprávy i nejružnější legendy o nevázaných a nesporně též svérázných sexuálních praktikách neobvyklé sekty Adamitů, stejně jako o jejich bezbřehých násilnostech na okolním „nevěřícím“ obyvatelstvu, se už tehdy staly dobovou senzací – jistěže v negativním slova smyslu. A to nejen v Čechách, ale i v zahraničí, aby jí zůstaly po další věky, dnešek nevyjímaje. Dlouhá staletí osudy českých Adamitů inspirují kronikáře a spisovatele, kteří se – tu a tam – rádi vracejí k příběhům, excesům, vzestupům i pádům oněch výstředních naháčů „Ducha Svatého“.

Názory na toto obskurní hnutí se však zásadně liší. Zatímco jedni Adamity celkem právem odsuzují a zatracují, jiní se naopak staví na stranu obhájců; a dokonce se vyskytnou i jejich epigoni...

Ozvaly se však též krajně heretické hlasy některých ideologů, historiků či jejich literárních kolegů: údajně je celá tahle adamitská kauza pouze „účelová propaganda“. Nic takového se prý „nikdy nestalo“. Jenže to se páni „vědátoři“ šeredně mýlí!

Existenci Adamitů nezvratně prokazují autentické výpovědi i kronikářské zápisy, jimž vévodí zejména prohusitsky oriento-

Jako Adam a Eva, vyhnání z Ráje, se cítili i Adamité na Nežárce.

vané *Staré letopisy české*. Především díky této kronice známe jejich vznik v jádru husitské komunity; známe důvod i realizaci adamitského odchodu „do ústraní“. Tady byli pak po nějakou dobu necháni svému osudu a přehlíženi tolerantními protestantskými bratřími – husity. Dobové historické záznamy nám zachovaly i podrobný zápis o pozdějším krvavém zániku této svérázné sekty.

Také víme, že v případě nahých Adamitů zdaleka nešlo jen o nějakou mírumilovnou komunitu typu relativně moderních „hippies“, neboť byli svým nejhlubším „duchovním“ založením fanatičtí šílenci, kteří za extatického vytržení (snad i pod vlivem drog?), ale nejspíše i se zcela chladnou hlavou násilně přiváděli své bližní v okolních vesnicích či usedlostech „na pravou víru“. Činili tak krutě a nekompromisně, pod nesmiřitelným heslem: „*Kdo nejde s námi, nemá právo žít!*“ Známe i celou řadu konkrétních příběhů dokládajících, jak krvavě prosazovali svou nekompromisní víru. Tak přišli třeba zdánlivě „v míru“ navštívit místního duchovního v obci poblíž Nežárky – a požádali ho o zpověď. Hodný pan farář vzal podivné naháče do svého svatostánku, jistě v té nejlepší křesťanské víře v jejich obrácení.... Jenomže tady se na něj fanatičtí Adamité vrhli a přímo před oltářem, v kostele, ho snad až rituálně podřizli. Jeho krev pak z kropili ono improvizované obětiště, neboť jen oni prý jsou „vyvolení“, a co „oni činí, činí s vědomím a pověřením Ducha Svatého“...

Jak se to celé ale vůbec mohlo stát?

„*Výbuch husitské revoluce v létě 1419 a brzká smrt krále Václava IV. vymkly zemi z kloubů,*“ vysvětluje současný český historik Petr Čornej. „*Panovníkův skon pochopili mnozí přívrženci husitského programu jako předzvěst nastávajícího konce pozemského světa a vítězství věčného nebeského království.*“ Rozhodli se navíc urychlit příchod či průběh očekávaného „Posledního soudu“.

Prachová nálož je položena, stačí už jen jiskřička...

...a obávaná, či spíše až nemyslitelná „lidová revoluce“ propukne! S fanatickou zuřivostí útočí pražské zástupy, vzrušené

plamennými projevy husitských kazatelů, nejprve na nejbližší kostely a kláštery. Ničí a rozbíjejí vnitřní zařízení svatostánků, devastují sochy, varhany i knihy.

Už už chtějí do Království nebeského! Ale co to vlastně je? Každému dle jeho naturelu... Mnozí se tak dostanou do „ráje“ obžerství, jen co vyloupí spíše bohatých klášterů a později i aristokratů, zejména pak sklepy plné vína. Opojný „nápoj bohů“ dodá těmto svérázným mystikům na bohabojné odhodlanosti – i na obraznosti.

Rebelové si říkají „husité“ na paměť svého upáleného „kacířského“ kazatele Mistra Jana Husa (1369/70-1415), jehož doktrínu si vzali za svou. Vítězí i národní hrdost...

V samotném centru husitského protestantského společenství však už brzy vznikají nejrůznější skupinové úchyly, sektářské hereze. Mezi nimi i radikálně erotiční Adamité. Také jejich exaltovaní kazatelé navazují, často ovšem velmi svérázně, na „svého“ upáleného Mistra Jana Husa. Po celé zemi pějí husitští rétoři barvitě ódy na krásy nadcházející Boží říše, ale každý ji chápe tak trochu po svém: městští husité jinak než venkovští, mystici zas úplně jinak než husitští opilci a erotikové. Tu a tam pak dochází i ke svéráznému hybridu víry či její – byť úzce specifické – sociální aplikace. A právě to se stalo v táboře Adamitů.

Jakékoliv formě kacířství se tu zpočátku nekladou meze. Vždyť přece husitství samo o sobě je – z pohledu katolických předáků – chápáno jako hereze. Jako vždy v historii lidských společností platí i tentokrát, že počátek revoluce je bezprecedentně otevřen nejrůznějším excesům, aby nakonec pokaždé „kdosi“ přece jen stanovil hranice a – nejlépe pak mečem a ohněm – krvavě vymýtil „nevhodné úchyly“. To čeká též

naše Adamity, nejprve tedy živočišně bující radikální husitskou sektu, jejíž členové prosazují v mezilidských vztazích duchovní i sexuální čistotu, ale zcela jinak než upjatí katolíci.

Tak například: Adamité odmítají oděv. Později chodí zásadně úplně nazí, souloží každý s každým a zcela spontánně. K tomu jim dává požehnání jejich duchovní vůdce *Adam*, zvaný *Syn Boží*. Však i on sám má pro sexuální obcování k dispozici kteroukoliv členku komunity. Smí si však vzít také muže. Pravda, zpočátku se tu prosazují jenom heterosexuálové, ale později si někteří kněží prosadí i homosexualitu. S dospělými žije v adamské komunitě řada dětí, ale jak tomu bylo s jejich sexualitou, o tom už se nikde nehovoří. Nejspíše i staré kroniky měly svá tabu.

„Kdekdo ještě dnes sdílí mylnou představu, že křesťanský středověk sexualitu tabuizoval a vytlačoval na samý okraj života,“ uvádí na pravou míru Petr Čornej. Obecné mínění totiž vycházelo z katolických principů, které tehdy vládly Evropě – a takto sterilně se dochovaly i nám. *„Takový přístup byl nepochybně příznačný pro církevní instituce, zvláště pak církevní řády, spatřující ve zmrtvení tělesných žádostí jednu z podmínek pro nejsnadnější cestu ke spáse a k následování Krista.“*

Jenomže běžný člověk té doby žije ve zcela jiných poměrech, často pod vlivem starých pohanských obyčejů a praktik, kdy třeba při rituálním orání magické *„první jarní brázdy“* v ní odedávna souložil představený obce s vybranou kráskou. Proč? Aby tímto prastarým magickým obyčejem zajistili kýženou úrodu.

Pohlavní styk je obecně důležitý pro plození potomků, zejména tedy synů jako pokračovatelů rodu – a to napříč populací: jak mezi rolníky a drobnými řemeslníky, tak i mezi měšťany

či šlechtou. A máme tu další úhel pohledu: v menších, zejména zájezdních hostincích, bývaly mnohdy k dispozici prodejné ženy a dívky. Hosté si je mohli odvést na pokoj, ale také s nimi souložili veřejně: přímo ve společenské místnosti, za plného provozu. Ve středověkých městech pak odedávna fungují oblíbené eroticky laděné lázně, z nichž se vyvinuly první „borderly“. Méně známou historickou zajímavostí pak nesporně může být fakt, že taková specifická zařízení dokonce už ve 14. století fungovala výlučně pro dobové venkovské katolické faráře. Ti si v takovém „vykřičeném“ domě mnohdy tiše „odloží“ svou milenkou – a mezi kázáním „Božího slova“ si za ní jezdí užívat. Nejde přitom o žádnou bulvární smyšlenku, nýbrž o nezvratná fakta, která zjistili a publikovali pozdější husitští „kontrolori“ katolických církevních činitelů a těchto jejich přísně utajených aktivit. Není tedy divu, že erotika tím spíše ovládá i náboženské reformátory. Vždyť jde o přirozený lidský pud, jenž obvykle doprovází každé velké sociální změny...

„Nahlédneme-li do pozdně středověké mravoučné a kazatel-ské literatury, s překvapením zjistíme, jak často se v nich vyskytují témata věnované sexuální problematice, nevěře, flirtu a prostituci,“ uzavírá i Čornej.

Ale dál! V očekávání konce světa si – mnohdy fanatičtí – husitští kazatelé „prorocky“ vyvolili pět vyvolených měst, která prý „jako jediná“ mohou přežít brzký *Konec světa*. Jsou jimi Louny, Žatec, Klatovy, Slaný a Plzeň, neboť právě zde v té době vítězí kýžený protestantismus. Tato města mají být obydlena „*Děťmi Božími*“ – tedy pravověrnými kališníky, později přejmenovanými na radikální „*husity*“. Dokonce je vypočítána zkáza pozemského světa na konkrétní dny, neúprosně se blížící

Jeden z mnoha idealizovaných portrétů Jana Žižky z Trocnova (tento od Jana Vilímka). Jak vypadal doopravdy, to neví nikdo.

10. – 14. února roku 1420, což se opírá se o jednu pasáž biblické Apokalypsy (kap. 20, verše 4-6). Onen rok a den se blíží, lidé teď žijí v extatických stavech, čekají příchod Krista, který „sestoupí na zem a zavede tu tisícileté království“.

Ale pozor! To jen pro lidi bohabojné – pouze pro ony vyvolené *Děti Boží*. Ti se potom, v rámci nejrozumnějších sociálně-náboženských pravidel a úchylek, formují v osobitá společenství.

Mezi nejexaltovanější husity patří i skupina ze Sezimova Ústí a jeho okolí. Ta hned v předjaří roku 1420 obsazuje strategicky důležitou ostrožnu nad soutokem Lužnice a Tisemenického po-